

מעניין פילאזאפ

שבועון למשפחה הישראלית
גליון שע"א (371) פרשת נח ג' במרחשוון ה'תשס"ט

האינטרנט, כמו מגדל בבל, מתאפיין בשתי מגמות בולטות - החופש והאחדות. רק שנדע להשתמש בהן לטובה. הרב אברהם וסרמן עמ' 15

"ותן טל ומטר": ומה יעשה מי שזקוק למי גשמים גם בקיץ? מפעילי המקוואות מסבירים. כתבה מרכזית עמ' 8

מחלוקות הרבנים הן דבר מרגיז ומתסכל. למה הם רבים כל הזמן ולא יכולים להתאחד? הרב אבינר עמ' 4

שרה עמיר גדלה ב"חממה" בשומרון, והיום גרה בשכונה ערבית בעכו. אחרי המהומות היא מספרת על ההתמודדות המאתגרת. פנימה עמ' 11

"לכו בנים שמעו לי"

המוני היהודים הלומדים את
"הדף היומי" ברחבי תבל
הם התממשות חזונו של
רבי מאיר שפירא מלובלין,
שהשבוע ימלאו 75 שנים
להסתלקותו.

פינה ירושלמית | עמ' 6

חורף חם
במשמחים

משמחים

המרכז המוביל למתחננים בציבור הדתי
ההרשמה לאירועי החורף בעיצומה

'רב הדף היומי'

**על חזית
"ישיבת חכמי
לובלין" נחקק
באותיות גדולות:
'לכו בנים שמעו
לי יראת ד'
אלמדכם'. וידוע
מאמר חז"ל על
שהיה 'נעים
זמירות ישראל'
צריך לומר
'בואו בנים' -
בואו, התקרבו
וכן תשמעו.
ואמר 'לכו' כי
רק כשהולכים
ומתרחקים
אפשר לראות
האם באמת
שמעו-הבינו והם
יהודים כשרים
ידיא שמיים**

הרופא השישי שהוזקק אל דירת ראש הישיבה ניגש מיידית אל מיטת רבי מאיר, בדק את גרונו הנפוח והקשיב לנשימותיו הכבדות, אחר הצטרף לחמשת עמיתיו, ולאחר שנועצו יחד פסקו: "דלקת גרון". זהו אחיינו של רבי מאיר, שהאזין לשיחתם המקצועית בלטינית, התרשם כי אבחנתם אינה חד משמעית והתריע על כך, והרב שלמה אייגר, שנכח, אמר לרופאים: "ידידי, אחריות גדולה מוטלת על כתפיהם. החולה הוא אישיות עולמית. אם יש ספק בלבבכם אמרו לנו מה יש לעשות עוד ונעשה". הרופאים חזרו על החלטתם: "רק דלקת", ויצאו לדרכם. הייתה להם סיבה טובה לחשוב כך. החולה, ראש הישיבה, רב העיר ואב"ד דלובלין, רבי מאיר שפירא, היה בן 46 בלבד. הלחץ של ימי אלול ותשרי, הדאגה לבחורים שלו ב"ישיבת חכמי לובלין" וטלטולי הדרכים בנסיעתו האחרונה לגיוס כסף לישיבה, מיד בתוך החגים, גרמו למאמץ ונראה כי גופו נחלש והצטנן. "אמש נפל למשכב", אמרו, "שום דבר נורא, ינוח ימים מספר ויקום".

לא כך היו פני הדברים. תחושה משונה אפפה את הישיבה. ההתעלות והמרץ של תחילת ה"זמן" היו ספוגים במתח לא מוסבר שסבב בין הכתלים. מסיבות ששמר עימו הפתיע רבי מאיר את הבחורים בבקשה שיישארו בישיבה בכל אלול ותשרי, כולל סוכות. במשך הזמן בימים הנוראים ובשמחת החג, בלימוד, בתפילות, בסעודות ובזמירות, נרמזו שומעי לקחו והמתחמים אחר הנהגותיו כי רבם הגדול נתון בסערת נפש ובהליכי פרידה מהם. חבורת הרופאים היהודים הבכירים שבלובלין יצאה מדירת הרב שבישיבה, והכל קיוו שצדקו בקביעתם. עם רדת ערב ביקש רבי מאיר שתלמידים יבואו לשיר בפניו פיוט מפיוטי יום כיפור. בבוקר יום חמישי ו' במרחשוון נחלש עוד ונעזר בתלמידיו בעטיפת ובהנחת הטלית והתפילין. שליח שמייהר לרופאים קיבל מהם מילות עידוד ותו לא. בתפילת ערבית כבר לא יכול היה רבי מאיר לדבר ורק האזין לתפילת הבחורים שבחדרו. אחר חצות כתב

על קיצור ימיו והספקו האדיר כתבו העיתונים והפליגו המספידים, שמילאו לאלפיהם את לובלין במסע ההלוויה. בן שמונה כבר נודע יהודה מאיר שפירא כ"עילוי משאץ", עיירת הולדתו בבוקובינה (רומניה), וכבן חמש עשרה הוסמך לרבנות. המהרש"ם מברזן כתב עליו בהתפעלות: "ראיתי בחור נפלא אחד שלגדולות נוצר, ובירכתי עליו 'ברוך יוצר המאורות'".

כיהן כרב בקהילות גלינא, סאניק, פיעטרקוב³ ולובלין. עם כל גאונותו ולמדנותו ביטל עצמו בפני האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב שהכריע עבורו בדבר כהונת הרבנות ועל היותו ציר מטעם "אגודת ישראל" בסיים הפולני⁴. כן היה מקורב ואהוב על ה"אמרי אמת" מגור, ובברכתו היה נשיא אגו"י בפולין. בילדותו רכש יסודות מבית ויז'ניץ, וכפי שהתבטא: "תורה למדתי מגור, עבודה זו תפילה בויז'ניץ, וחסידות בטשורטקוב". רבי מאיר היה בעל תפילה ייחודי⁵ וחיבר

בפתק שיעבירוהו לחדר האורחים בישיבה. כשהוציאוהו הבחין באשתו, הרבנית מלכה טויבה¹, מתייפחת, ולחש לה: "למה הבכיות? הרי כעת מתחילה השמחה האמיתית". ילדים משלהם לא זכו לחבוק בני הזוג. הבחורים היו להם כבנים, והם שעמדו נרגשים סביב מיטת רבם בחדר האורחים. רבי מאיר לחץ ברכות את ידי תלמידיו, ביקש שישירו ניגון נשמה שחיבר ורמז שירקדו סביב מיטתו. דמעות זלגו מעיני הסובבים ורבי מאיר כתב ביד רועדת: "רק בשמחה"². הריקוד נדם. רבי מאיר שכב בשקט, שלוה נסוכה על פניו וידו אווזת חזק ביד תלמיד אהוב. לקראת השעה 03:15 הבחין התלמיד באגלי זיעה קרה המכסים את פני רבו, ולפתע נשמטה ידו. "דער רבי איז נישט" (הרבי איננו), זעק התלמיד, והכל ברכו "ברוך דיין האמת". בבוקרו של ז' במרחשוון ה'תרצ"ד הוכה העולם היהודי בתדהמה עם בוא הידיעה כי נלקח רבי מאיר שפירא מלובלין לגנוי מרומים.

200-
170

אור ישראל
הרב יצחק גינזבורג
סיפורי מעשיות הבעש"ט
מארז 3 ספרים

60-
50

אור הלבנה
אורה רבקה וינגורט
מאמרים ושירים הערוכים לפי
חדשי השנה שירחיבו את דעתך,
יגעו בנשמתך ויעשירו את חייך.

65-
50

אור הלוי
הרב לוי נחמני
מבואות ראשונים לפנמיית
התורה בדרך שהיה הרב לוי
נחמני מלמד.

מעשה מאבידת בת מלך

עם ביאור ישמח לב -
הרב עמיד כ"ץ

סיפור על דרך, על התמודדויות שעלינו
לעבור בחיים. אין הוא עוסק בתוצאה,
במטרה הסופית. השאלה אינה אם
בת המלך נמצאה אלא כיצד נמצאה,
כיצד הוצאה מגלותה ומה עבר על
השני למלכות עד שמצאה.

68-
59

מים
מזיקה
וספרות
יהו"צ"א

רבי מאיר שפירא מלובלין

הלהבות. יהודי לובלין עמדו מסביב ובכו, אולם הוזמנה תזמורת צבאית והצלילים העליזים של המוזיקה החיילית החרישו את יללת היהודים" (ביטאון הנוער הגרמני "דויטשה יוגנד צייטונג").

בתש"ו, בשוך הלהבות, חזרו יהודים ללובלין ובכו למראה החורבן. בבניין הישיבה פעל בית ספר לאחיות, כחלק מאוניברסיטה קתולית, ובבית הקברות נשדדו המצבות ונחרשו קברים רבים. לפלא היה האוהל על קברו של רבי מאיר שפירא שנותר בשלמותו. לאחר שנים של מר"מ עם ממשלת פולין הותר להעלות את עצמותיו להר המנוחות בירושלים.

חכמי לובלין" (יח"ל). עד שנשדדה זו לא הייתה בנמצא ישיבה שבבנייה התקיימו צרכי היומיום - לימוד, אכילה ולינה. בל"ג בעומר ה'תרפ"ד הונחה אבן הפינה במעמד רב רושם ובהשתתפות רבים מגדולי הדור. משך שש שנים השקיע רבי מאיר את כל כולו באיסוף מימון להקמה ולבנייה, ולקרקע נוחה זו ליקט שתילים ראויים - נערים מובחרים ועילויים שיגדלו ויפרחו בעמלה של תורה. בכניסתו, בתר"צ, לכהונת הרבנות בלובלין ולראשות הישיבה, אמר כי "זהו הרגע החגיגי והמאושר ביותר בחיי", אך במקביל לגדולה הרוחנית והתורנית נגסה בליבו ובנפשו ללא הרף הדאגה הקבועה לאמצעי מחייה לבחורים ולכיסוי ההלוואות והחובות שהלכו ותפחו. רבי מאיר נאלץ לכתת רגליו לקרוב ולרחוק ולעורר לבבות נגידים. זיהויו כאיש אגו"י תרם לקשיים⁶ וסגר בפניו דלתות בעלי ממון.

"אי, 'זבולונים!'", התבטא פעם במרירות, "הרי שותפים אנו חלק כחלק, למה הנכם עוזבים אותנו היששכרים", יחידים במערכה? למה אתם שותקים בראותכם אותנו כורעים?".

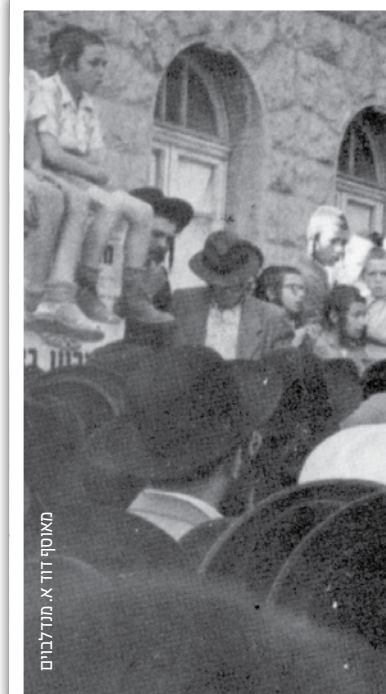
משיב הזבלון: "העסקים אינם כשורה, אין פורעים שטרות, פשיטות רגל מעשה יום-יום הן".

"אין זו תשובה", טען רבי מאיר, "התחמקות היא זו! כי מה תספרו מעשיות? הגם אנו משתמטים מחלק שותפותנו, לימוד הוויות אביי ורבי ורבונו תם, בתואנות עקלקלות כאלו?".

בתר"צ, כשעלו הנאצים ימ"ש, עלה מפלס הדאגה בלבבות ישראל ופחתו ביותר אפשרויות ותרומות. האחריות לקיום הישיבה כרסמה ברבי מאיר עד שנה נפשית. בישיבה מיוחדת של ראשי קהילות פולין בלובלין שהתקיימה בליל ההלוויה הוכרז: "אנו לא נוכל לומר דינו לא שפכו את הדם הזה. אכן אנו אשמים כאשר ראינו את רבנו כורע תחת עול משא אחזקת הישיבה. עלינו לשמור מכל משמר שהישיבה לא תחלש ח"ו, שהבניין לא ייפול לידיים נכריות". לאורך ההלוויה ובימים הבאים נערכו מגביות עבור "הבן השני" של הרב - הישיבה בלובלין. קרן התורה הורמה בבניין הישיבה, עד בוא הצוררים.

"הייתה זו גאווה לנו להחריב את האקדמיה התלמודית הזאת, שהייתה נודעת כגדולה ביותר בפולין. השלכנו החוצה את כל הספרים הקדושים של היהודים והצטנו אותם. עשרים שעות שלמות השתוללו

בעצמו ניגונים של דבקות ושמחה. היה מטיב לדבר ולדרוש, וכבקיא במכמני התורה חצב להבות אש ממקורות עליונים והעבירם בהתאמה בכלים מכלים שונים לשומעיו המגוונים. כבעל קול אדיר ושפה רהוטה וקולחת שימש בכנסיה הראשונה של אגו"י,

ר' איצ'ה מאיר לוי מספיד בפנת ביה"ח "ביקור חולים" בט' באלול ה'תרפ"ג, כמי שהקריא⁶ את כ"ח ההצעות של "הוועדה לענייני חינוך". משסיים, ביקש להביא בפני המתכנסים הצעה פרטית ושטח בפניהם את רעיון "הדף היומי" שאותו ילמדו יהודים באותו יום ברחבי העולם.⁷ לאחר שפירט את התועלת והדגים בשפה ציורית ונרגשת, הזכיר גם את המסכתות שנותרו מוזנחות ומיותמות שכעת יבוא גם להן תיקון. משפילה לדבר קמו כל הנוכחים, מחאו כפים והריעו דקות ארוכות. דחיפה עצומה למפעל נתן בעל ה"אמרי אמת", שבילל ראש השנה ה'תרפ"ד, הראשון להכרזה, אמר לאלפי חסידיו בבית המדרש: "אני נכנס ללמוד את הדף היומי". בתרפ"ט, כשביקר רבי מאיר בראדין ונכנס ל"חפץ חיים" הקשיש ששכב במיטתו, התאמץ הח"ח לשבת באומרו: "ראוי שאקבל את ר' הרב הדף היומי בכבוד המתאים". מפעל הדף היומי נקרא בפיו "בני הראשון", ו"בנו השני" היה המוסד התקדימי "ישיבת

1. לבית ברייטמן.

2. שבועות ספורים קודם אמר לידיו כי הוא מקווה לזכות, בהגיע יומו, למות במיתת נשיקה ומתוך שמחה.

3. אחרי כיהן כרב המקום בן דודו, הרב משה חיים לאו ה"ד".

4. הבית התחתון בפרלמנט הפולני.

5. ר"מ שפירא הוא נינו של רבי פנחס מקוריק, עליו אמרו שכל שערי תפילה היו פתוחים לפניו.

6. בנינוסים אז טרם השתמשו ברמקולים, ור"מ שפירא שימש גם כחוזר בקול רם על דברי הנואמים בלחש. משסיים לחזור בטון הנכון על נאום רבי חיים עוזר גראדינסקי, לחץ האחרון את ידו באומרו: "לא ידעתי כלל שאני כה מטיב לדבר...".

7. גירסא ראשונית לרעיון פירסם הרב מנחם שפיגל מדאלשיץ ה"ב בססלו ה'תרפ"א, בביתאון צעירי אגו"י "דגלנו". בגירסא זו לא דובר על דף זהה בכל המקומות.

8. כשגייס כסף באמריקה ביקשווה להתנער מהשתייכותו לאגו"י, וכן כשהוצעה לו כהונת הרבנות בורשא. ותשובתו: "לא אני בתוך אגו"י אלא אגו"י בתוכי, כך שאיני יכול לפרוש ממנה".

9. הועלה רעיון לקברו בשכונה הקרויה על שמו "זכרון מאיר" בבני ברק, ונגנז.

■ ■ ■

ראוי לציון ולקרא את ספריו של דוד א. מנדלבוים: "ישיבת חכמי לובלין" א-ב, "האור המאיר" (הוצאת "פה נוי") על הר"מ שפירא

דיסק 40 - 3

100 - 3

40 - 3

60 - 54

62 - 56

60 - 54

40 - 36

60 - 54

שואף המדגות

מגן מירון חיליק פרנק

מקדש מלך יוסף קרדונר

סימנים בדרך יוסף קרדונר

מלכה מלכה יוסף קרדונר

בקש עבד יוסף קרדונר

מלחמת תרבות הרב אלי הורביץ הי"ד

למהלך הפרשיות הרב משה בלייכר

המן הסלע הזה דינה הורביץ הי"ד

קוראי שמו הרב מישראל רובין

www.sif-mayim.co.il 1-700-70-71-81 מרכז ההזמנות